

Dosarul nr. 3ra-62/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mămăligă)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

ÎNCHEIERE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Consiliul municipal Chișinău,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, intervenientul accesoriu Societatea pe acțiuni „Fertilitate-Chișinău” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău și a fost menținută hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La data de 03 octombrie 2017 Oficiul Teritorial Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, intervenientul accesoriu „Societatea pe acțiuni „Fertilitate-Chișinău” cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în baza art. 64 din Legea privind administrația publică locală, a efectuat controlul de legalitate a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 5/22-3 din 25 mai 2017 „Cu privire la stabilirea relațiilor funciare de arendă a lotului de pământ din str. Constantin Tănase, 6 cu Societatea pe Acțiuni „Fertilitate-Chișinău” prin care s-a dispus transmiterea în arendă a unui lot de pământ cu suprafața de 0,0656 ha din str. Constantin Tănase, 6.

A invocat că această decizie a fost adoptată cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare. Prin notificarea nr. 1304/OT4 -1449 din 09 august 2017, Oficiul Teritorial Chișinău a solicitat Consiliului municipal Chișinău anularea deciziei notificate ca fiind emisă contrar legislației, însă, răspuns la cererea respectivă nu a parvenit.

A menționat reclamantul că în conformitate cu art. 68 alin. (2) - (3) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, în cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, sesizarea oficiului teritorial al Cancelariei de Stat trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data primirii copiei de pe act. În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.

A susținut reclamantul că reieșind din prevederile art. 315 Codul civil, doar proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Ori, conform datelor din Registrul bunurilor imobile, proprietarul terenului vizat în decizia notificată este Republica Moldova. Astfel, Consiliul municipal Chișinău nu putea decide referitor la înstrăinarea unui bun ce nu-i aparține cu drept de proprietate.

A invocat Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat că art. 23 al Legii nr. 354 din 28 octombrie 2004 cu privire la formarea bunurilor imobile prevede că, în caz de litigiu asupra datelor privind bunurile imobile formate, ca bază se iau datele din cadastrul bunurilor imobile, până când aceste date nu vor fi contestate în condițiile legii. Totodată, conform prevederilor art. 7 alin. (2) al Legii nr. 121 din 04 mai 2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, organul abilitat cu administrarea și deetimizarea proprietății publice a statului este Agenția Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei, succesor al Agenției Privatizare, ale cărei atribuții sunt stabilite în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.

Prin încheierea protocolară a primei instanțe din 15 ianuarie 2018, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Agenția Proprietății Publice.

A solicitat reclamantul anularea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 5/22-3 din 25 mai 2017 „Cu privire la stabilirea relațiilor funciare de arendă a lotului de pământ din str. Constantin Tănase, 6 cu Societatea pe Acțiuni „Fertilitate-Chișinău”, prin care s-a dispus transmiterea în arendă a unui lot de pământ cu suprafața de 0, 0656 ha din str. Constantin Tănase, 6.

Prin hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a fost admisă și a fost anulată decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/22-3 din 25 mai 2017 „Cu privire la stabilirea relațiilor funciare de arendă a lotului de pământ din str. Constantin Tănase, 6 cu Societatea pe Acțiuni „Fertilitate-Chișinău”.

Împotriva hotărârii primei instanțe, la data de 05 iulie 2018, a declarat apel Consiliul municipal Chișinău, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Consiliul mun. Chișinău și a fost menținută hotărârea din 13 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a stabilit că prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/22-3 din 25 mai 2017 „Cu privire la stabilirea relațiilor funciare de arendă a lotului de pământ din str. Constantin Tănase, 6, cu Societatea pe Acțiuni „Fertilitate-Chișinău”, s-a decis stabilirea, pe un termen de cinci ani, a relațiilor funciare de arendare a lotului de pământ, cu suprafața de 0, 0656 ha, din str. Constantin

Tănase, 6, cu SA „Fertilitate-Chișinău”, pentru exploatarea imobilelor private, conform planului anexă, cu retragerea suprafeței respective din cea deținută în folosință conform deciziei Primăriei municipiului Chișinău nr. 32/18 din 12 decembrie 1996.

Instanța de apel a reținut că la caz sunt relevante prevederile art. 269 alin. (1)-(2) și (4), art. 315 alin. (1) Codul civil, care statuează că, bunurile care aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale fac parte din domeniul privat dacă, prin lege sau în modul stabilit de lege, nu sunt trecute în domeniul public. Din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz și nu poate fi dobândit de terți prin uzucapiune. Proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului.

Modul de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale este stabilit prin Legea nr. 91 din 05 aprilie 2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor. Astfel, conform art. 6 alin. (1) al Legii sus menționate și art. 8 alin. (3) din Legea nr. 523 din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, terenurile din proprietatea publică a statului pot fi transmise în proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale prin hotărâre de Guvern, cu acordul autorităților administrației publice locale. Conform art. 1 alin. (3)-(6) al Legii nr. 523 din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, patrimoniul unităților administrativ-teritoriale este format din bunurile domeniului public și bunurile domeniului privat. Bunurile domeniului public constituie totalitatea bunurilor mobile și imobile, destinate satisfacerii intereselor generale ale colectivității din unitatea administrativ-teritorială. Bunurile domeniului privat constituie totalitatea bunurilor mobile și imobile, aflate în patrimoniul public al unității administrativ-teritoriale, care au o destinație strict determinată, alta decât satisfacerea unui interes general. Se declară proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale toate bunurile mobile și imobile, aflate pe teritoriul lor până la intrarea în vigoare a Legii privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, cu excepția bunurilor ce se aflau în proprietatea statului și în proprietate privată. Aceste bunuri pot fi transmise unităților administrativ-teritoriale în proprietate publică în condițiile prezentei legi.

În același context, conform art. 3 alin. (4) al Legii nr. 91 din 05 aprilie 2007, executarea lucrărilor de delimitare a terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv a terenurilor care aparțin domeniului public sau celui privat, de identificare a lor, precum și a lucrărilor de elaborare a planului geometric, este asigurată de Agenția Relații Funciare și Cadastru, în comun cu autoritățile administrației publice centrale competente și autoritățile administrației publice locale, prin intermediul întreprinderilor de stat al căror fondator este Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Raportând la caz prevederile normelor legale enunțate supra, Colegiul instanței de apel a mai stabilit că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, terenul din str.

Constantin Tănase, 6, mun. Chișinău, cu număr cadastral xxxxx, constituie proprietatea Republicii Moldova, adică este proprietate publică a statului, drept intabulat în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile, la data de 11 martie 2002.

Astfel, pornind de la acest fapt și ținând cont de prevederile art. 321 alin. (3) Cod civil, care statuează că, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. În cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în Registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege, și prin urmare prima instanță corect a reținut că decizia nr. 5/22-3 din 25 mai 2017 a fost emisă de Consiliul mun. Chișinău cu încălcarea competenței, fapt care, prin prisma art. 26 alin. (1) lit. a) al Legii contenciosului administrativ, impune anularea respectivei decizii.

Din considerentele enunțate instanța de apel a concluzionat că prima instanță a emis o hotărâre legală și întemeiată, cu respectarea normelor de drept material și procedural, nefiind prezente careva temeiuri care ar impune casarea acestei hotărâri.

La data de 19 noiembrie 2018, Consiliul mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea acesteia a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A menționat că decizia contestată a fost emisă de către un organ competent conform legislației în vigoare și cu respectarea procedurii stabilite.

Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că reperfectarea relațiilor contractuale asupra unui teren municipal se efectuează prin întreprinderea unor măsuri, atât din partea beneficiarilor, cât și din partea administrației publice locale. Procedura legală de dare în arendă presupune în sine un proces complex (de aducere a documentelor, coordonate, fixare etc., măsuri obligatorii de întreprins conform legii). Având toate actele prezentate de SA „Fertilitate-Chișinău” avizul și soluția urbanistică elaborate de către Direcția Generală Arhitectură Urbanism și Relații Funciare, Planul Urbanistic de Detaliu privind atribuirea terenului, administrația publică locală a adoptat în conformitate cu legislația în vigoare actul administrativ contestat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 11 octombrie 2018 și expedită părților la data de 23 octombrie 2018.

În circumstanțele date, recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău la data de 19 noiembrie 2018, este depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru